

1. Касьянова Л. Ю. Когнитивно-дискурсивные проблемы неологизации в русском языке конца XX – начала XXI века/ автореферат диссертации на соискание ученой степени доктора филологических наук – Архангельск, 2009. – 26 с.

2. Толковый словарь современного русского языка. Языковые изменения конца XX столетия /ИЛИ РАН; Под ред. Г.Н. Склиаревской. – М.: ООО «Издательство Астрель»: ООО «Издательство АСТ», 2001. – 944с.

3. Шмелькова В.В. Лексика пассивного фонда как одна из составляющих нового лексикона носителей русского языка /Предложение и слово: Межвузовский сборник научных трудов / Отв. ред. Э.П. Калькалова. – Саратов: Изд-во Саратовского университета, 2002. С. 576.

Демченко В.А., Микитюк С.С.

Куратор студентської групи та його роль у підвищенні ефективності адаптації першокурсників до навчання у ВНЗ

Приєднання України до Болонської конвенції ставить перед вищими навчальними закладами (ВНЗ) нові завдання. Перш за все – це підвищення якості підготовки студентів – майбутніх фахівців, конкурентноздатних на міжнародних ринках праці. Саме тому, зміни, що відбуваються останнім часом у системі освіти, передбачають суттєву перебудову всіх сфер навчально-виховного процесу. Вони не лише стосуються організаційних форм та змісту навчального процесу, але й зумовлюють застосування нових психолого-педагогічних методів і підходів до навчання студентів.

У зв'язку з цим у психолого-педагогічній літературі спостерігається зростаючий дослідницький інтерес до проблеми психологічної адаптації першокурсників до нових умов навчання у ВНЗ, тому що адаптація студентів-першокурсників до нового середовища, до нової системи освіти у ВНЗ не завжди проходить успішно, про що свідчить практика роботи. Саме 1-й курс дає найбільший відсоток відрахування та низької успішності, а на 2-му курсі простежується лише незначне покращення даної ситуації.

Під адаптацією деякі вчені розуміють процес (чи стан, що досягається як результат цього процесу) фізичних, соціально-економічних або організаційних змін в специфічно-груповій поведінці, соціальних стосунків і в культурі; це підсумок процесу змін соціальних, соціально-психологічних, морально-психологічних, економічних і демографічних стосунків між людьми, пристосування до соціального середовища. Іншими словами, адаптація є не що інше, як засвоєння особою соціального досвіду того середовища, до якого вона належить, тобто до нових умов життя і діяльності у ВНЗ.

Абітурієнти обрали професію, вступили до університету, а наскільки стійким виявиться інтерес до професії залежить багато в чому від процесу адаптації студентів-першокурсників, які потребують дієвої та всебічної допомоги. Відомо, що процес адаптації до навчання у ВНЗ – явище дуже складне та багатогранне.

Вчені виділяють дві сторони адаптації студентів: по-перше, професійну адаптацію, під якою розуміється пристосування до характеру, змісту, умов і організації учбового процесу, вироблення навичок самостійності в учбовій і науковій роботі; по-друге, соціально-психологічну адаптацію – пристосування індивіда до групи, взаємовідносин у ній, вироблення власного стилю поведінки.

Дослідники також розрізняють три форми адаптації першокурсників до умов ВНЗ: формальна, така, що стосується пізнавально-інформаційного пристосування до нового оточення, структури вищої школи, змісту навчання в ній, її традицій, своїх обов'язків; громадська, тобто процес внутрішньої інтеграції (об'єднання) групи студентів-першокурсників і інтеграція цієї групи зі студентським оточенням у цілому; дидактична, така, що стосується підготовки до нових форм і методів учбової роботи у ВНЗ.

Процес адаптації повинен розглядатися на різних рівнях його проходження – міжособові стосунки, особиста поведінка, основні психологічні функції та їх регулювання, фізіологічні механізми діяльності, функціональний резерв організму та здоров'я. Серед цих чинників найбільш важливою є психологічна адаптація. Вона має великий вплив на всі процеси адаптації на різних рівнях. Серед критеріїв адаптації студентів до учбової діяльності можна виділити об'єктивні критерії (академічні досягнення, соціальна активність, стабілізація уваги, пам'яті, мислення) та

суб'єктивні критерії (ставлення до занять, отриманих знань, задоволеність процесом навчання та відносини в колективі).

Адаптація до нових незнайомих умов має на увазі формування психологічних механізмів, що гарантують безпеку та адекватну орієнтацію в новій ситуації. У разі успішної адаптації людина отримує можливість максимально реалізувати себе в процесі навчання у ВНЗ. Результатом "неприспособлення" є неадекватне сприйняття ситуації та такі дії, що сприяють негативному розвитку ситуації і призводять до створення психологічно програшної позиції студента, до стресу та серйозної загрози його інтересам.

Таким чином, можливість реалізувати себе в різних сферах діяльності і визнає готовність до життя в університеті. Існують декілька основних типів поведінки студентів у процесі навчання.

Для першого типу важлива зовнішня мотивація, що характеризується прагненням до схвалення іншими людьми. У таких студентів є залежність від думки батьків, вчителів, друзів. У цьому випадку, оцінка, отримана на іспиті, грає роль показника стану. Таким чином, оцінка для цього типу є способом самоствердження і має велике значення. Такі люди часто відчувають підвищену тривожність і низьку стресостійкість.

Другий тип – протилежний до першого. Представники цього типу відмовляються від боротьби за високі оцінки, демонструючи свою байдужість, свого роду незалежність від них. Система навчання викликає у них критику та відторгнення, і як результат – вони не використовують свої можливості і даремно витрачають час.

Третью типу властива внутрішня мотивація та прагматизм. На відміну від першого та другого типів, ці студенти, як правило, реально усвідомлюють свій життєвий шлях. Для представників цього типу навчання є необхідністю для здійснення їх планів на майбутнє. Вони орієнтовані на раціональне використання часу, реально оцінюють свої здібності, націлені на отримання користі від освіти. Очевидно, що головним мотивом учбової діяльності для цієї групи студентів і основним чинником їх адаптації є їх майбутня робота за фахом, необхідні навички і знання для цього. Професійна діяльність стоїть для них на першому місці серед усіх інших видів діяльності.

Порівнюючи ці три види поведінки, можна сказати, що найбільш ефективним є третій тип.

Вступивши до ВНЗ, студенти стикаються з рядом проблем. Це труднощі, що пов'язані з незнайомою для них організацією навчання. У першопочатковий відбувається ломка колишніх стереотипів діяльності, формування нових знань, умінь, навичок, звичок, адекватної поведінки. Вчорашні школярі ще не знають, що робити з тією самостійністю, що звалилася на них. Їм дуже потрібний у цей момент провідник, керівник, який допоможе би орієнтуватися в новому незвичайному ритмі університетського життя. І тут на допомогу приходять куратори.

Слово "куратор" походить від латинського слова "curator" і перекладається як "підкувальник, опікун".

Куратор сприяє тому, щоб вищезгаданий процес адаптації першопочатків до нової, незвичної для них системи навчання пройшов якомога ефективніше. Він є ключовою ланкою в роботі з адаптації студентів першого курсу до нового виховно-освітнього середовища і об'єднує не лише вихователів усіх рівнів, але й вихованців, він – єдиний елемент, посередник між адміністрацією факультету, ВНЗ і студентською групою, між ВНЗ і сім'єю студента, між педагогічним колективом і студентом.

Куратор є свого роду наставником. Більшою мірою саме від нього залежить, стане студентська група єдиним цілим або буде розбита на "табори" і одинаків. Багато першопочатків приїдуть здалеку, поряд з ними вже не буде постійно досвідченішої і ближчої людини. Їм набагато важче адаптуватися до нових умов, і тут дуже потрібні допомога і порада куратора. Куратори потрібні і в подальшому студентському житті, оскільки в процесі навчання можуть виникати проблеми з оволодіння новим матеріалом, конфлікти з викладачами та одногрупниками. І тут не обійтися без ради досвідченішої і авторитетнішої людини.

Куратор студентської групи спостерігає і контролює хід учбової та позаучбової діяльності студентів, надає їм у випадку необхідності інформаційно-організаційну та психолого-педагогічну допомогу в рішенні найрізноманітніших проблем. Уся ця діяльність куратора орієнтована на вирішення головного завдання – підтримку і підсилення мотивації студентів на здобування професійної освіти, сприяння активній участі їх в освітньому процесі, і, зрештою, на підвищення ефективності адаптації першопочатків в університеті. Тому на першому етапі

кураторові необхідно дізнатися про своїх студентів якомога більше: спочатку заочно, потім під час проведення кураторських годин, зустрічей та бесід; створити в групі атмосферу доброзичливості, товариства і взаємодопомоги, виявити і підібрати організаційний і творчий актив групи; ознайомитися з умовами проживання студентів (особливо в гуртожитках).

Другим завданням куратора є інформування студентів про можливість самореалізації в університеті. За допомогою кураторських годин першокурсники мають можливість вірно зорієнтуватися в новій для них обстановці і, найголовніше, у цей момент закладається основа патріотизму до свого університету, факультету; відбувається знайомство з багатьма традиціями навчального закладу.

Таким чином, роль куратора в студентському житті першокурсника дуже велика. Тобто його роль має бути направлена, перш за все, на адаптацію студента до умов ВНЗ, створення підтримуючих, довірчих стосунків в групі, на формування соціально схвалюваної поведінки студента, на професійне самовдосконалення через взаємодію з академічною групою і більшість першокурсників відзначають, що куратор їм просто необхідний в учбовій групі, тому що саме з ним студенти-першокурсники роблять перші кроки в своє доросле життя.

Література

1. Андреева Д.А. О понятии адаптация. Исследование адаптации студентов к условиям учёбы в Вузе // Человек и общество. – Л., 1973. – С. 62 – 69.
2. Березин Ф.Б. Психическая и психофизическая адаптация. – Л.: Наука, 1988. – 270 с.
3. Боханкова Ю.О. Особистісні чинники соціально-психологічної адаптації першокурсників до умов вищих навчальних закладів: Автореф. дис... канд психол. наук: 19.00.05 / Ін-т психології ім. Г.С. Костюка АПН України. – К., 2005. – 19 с.
4. Брудный В.И., Каганов А.Б. Адаптация студентов младших курсов (Из опыта работы технических Вузов юга Украины). – М., 1975. – 36 с.
5. Гришанов Л.К., Цуркан В.Д. Социологические проблемы адаптации студентов младших курсов. – Кишинев: Изд-во Кишинёвского ун-та, 1990. – 36 с.

Денисова С.В.

Особенности машинного перевода

Машинный перевод – это такой вид перевода, который строится на использовании машинной выделенных и постоянных для данного вида материала соответствий между словами и грамматическими явлениями разных языков.

Машинный перевод является еще очень молодой наукой и находится на пересечении компьютерных технологий и лингвистики.

Первые программы и системы машинного перевода выдавали настолько плохой перевод, что его невозможно было понять. Проблема состоит в том, что смысл текста на естественном языке зависит не только от самого предложения, а также и от контекста.

Известно, что использование систем машинного перевода получило самое большое ускорение в 1990-е годы. Этот рост наблюдался в основном в коммерческих агентствах, государственных службах и международных компаниях, где перевод осуществлялся в огромных масштабах, в первую очередь технической документации. Это был основной рынок для систем-мейнфреймов Systan, Logos, METAL, ATLAS.

После того как спал необоснованный энтузиазм и остался позади этап большого разочарования относительно способностей компьютера переводить с иностранного языка на родной, началось осознание действительных возможностей машинного перевода и были спроектированы и запущены еще довольно примитивные, но все же работающие системы МП.

В то же время многие продавцы продукции МП предлагают услуги перевода прямо в сети для перевода желаемых страниц по требованию, иногда даже сопровождаемого проверкой специалистом-переводчиком (как дополнительная услуга). В некоторых случаях это является заранее организованной услугой «клиент-сервер» для постоянных пользователей. Некоторые компании ра-